

**СТОП ЗАД НАСИЛСТВОТО НАД ЖЕНИТЕ И ДЕЦАТА!
СОС ТЕЛЕФОН ЗА ЖРТВИТЕ НА СЕМЕЈНО НАСИЛСТВОТО**

ЈАВЕТЕ СЕ

0 800 100 113

ПОВИКОТ Е БЕСПЛАТЕН

**СИГУРНА КУЌА, ЗАСОЛНИШТЕ ЗА ЖЕНИ И ДЕЦА, ЖРТВИ НА СЕМЕЈНО
НАСИЛСТВО**

www.sigurnakuca.rs

ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНА РАБИТА

„СОЛИДАРНОСТ“ ПАНЧЕВО

ШТО Е СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО?

Однесување со кое еден член на семејството ги загрозува телесниот интегритет, душевното здравје или спокојството на друг член на семејството (чл. 197. од ЗС на РС). Тоа може да биде:

- физичко
- психичко
- сексуално
- економско
- секое ограничување на слободата (со сила, закана)

КОИ СЕ ЖРТВИТЕ НА СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО?

Најчесто жртви на семејното насилство во семејството се жените, децата и старите изнемоштени лица.

ЗОШТО?

- поради физичката конституција
- економската зависност
- предрасудите и разбирањето на средината

ДА ГО ЗАПРЕМЕ НАСИЛСТВОТО НАД ЖЕНИТЕ И ДЕЦАТА

ДА ИМ ОБЕЗБЕДИМЕ ПСИХОСОЦИЈАЛНА И СЕКАКВА ПОИНАКВА ПОДДРШКА

Постојат разни можности за поддршка. Сè зависи од тоа што сакате и што можете. Можете да одлучите сама или со децата привремено да се засолните на сигурно место, во **Сигурна куќа – специјализирано прифатилиште за жени и деца жртви на семејно насилство.**

Тоа е местото каде што се безбедни и каде што веќе живеат други жени со исти проблеми. Потребно е да се обратите во Советувалиштето за жени и деца жртви на семејно насилство во Центрот за социјална работа, кај лицето кое го води Вашиот случај или да се јавите на СОС телефонот за жени и деца жртви на семејно насилство, каде што можете да ги добиете сите потребни упатства. Телефонските услуги се бесплатни.

Ако имате проблем, а работното време на Центрот за социјална работа завршило, обратете се во Полиција (192) која ќе Ви ги овозможи потребната помош и заштита.

Во случај на физичко насилство **ЗАДОЛЖИТЕЛНО ПОБАРАЈТЕ ЛЕКАРСКО УВЕРЕНИЕ!**

Основни услови за прием на сместување како и работа во Советувалиштето е претрпено насилство од страна на член од семејството. Закон за семејство чл.197

КАКО ДО СМЕСТУВАЊЕ ВО СИГУРНАТА КУЌА?

Во Сигурната куќа во Панчево може да се дојде преку редовна процедура (преку Вашиот Центар за социјална работа) или преку вонредно сместување (од страна на Полицијата).

РЕДОВНАТА ПРОЦЕДУРА подразбира првин да се обратите во Центарот за социјална работа со барање за сместување или со барање на помош при рашавањето на насилството, а кои, потоа, со Вас и со вработените во Сигурната куќа ќе разгледаат кој вид на поддршка и заштита Ви е потребен и дали сместувањето во Сигурната куќа им одговара на Вашите потреби. Од Центарот за социјална работа, при редовната процедура, треба да добиете упат за сместување.

За редовната процедура на сместување потребно е да се достави следнава документација:

- копија од лична карта или пасош,
- копија од здравствената книшка,
- копија од извод од матичната книга на родени,
- копија извод од матичната книга на родени за децата

(документите се потребни поради евиденција, и полесна работа и комуникација со другите установи, како и поради препознавање на специфичните потреби и организирање на мерките за заштита)

- уверение за здравствената состојба / уверение за физички повреди,
- наод на невропсихијатар,
- друга здравствена документација,
- тест на крвта за заразни болести кој можете да го направите на одделението за Трансфузија на крв во Панчево или во друга лабораторија

(документите ни се неопходни како би процениле дали е сместувањето во Сигурната куќа најдобро решение за Вас, како поради потребата за здравствена нега која не можеме да Ви ја обезбедиме во Куќата, тако и поради проценката дали можете адекватно да престојувате со останатите корисници)

УРГЕНТНОТО СМЕСТУВАЊЕ подразбира дека ако сте во проблем во моментот и немате можност да барате помош од Центарот за социјална работа - морате веднаш да се засолните, првин повикајте:

- Полиција (192), тие можат да Ви овозможат моментална заштита и да ги контактираат другите надлежни служби,
- Брза помош (194) доколку имате телесни повреди и потребна Ви е здравствена помош,
- Сигурна куќа за засолнување и сместување (0800 100 113) каде што можете да ги добиете потребните информации и упатства

Доколку итно треба да бидете сместени и немате можност да ја набавите наведената документација, вработените во Вашиот Центар за социјална работа ќе Ви помогнат, или документацијата ќе се набави и достави подоцна.

ПОНЕСЕТЕ СО СЕБЕ, АКО МОЖЕТЕ...

Ако морате да заминете од партнерот (во Сигурна куќа или на некое друго место), би требало да ги ПОДГОТВИТЕ и ПОНЕСЕТЕ, ако можете:

Вашиите документи и документите на Вашиите деца:

- лична карта,
- пасош,
- ЗАБЕРЕНИ здравствени книшки,
- НАЈНОВИ лекарски извештаи,
- изводи од матичната книга на родени,
- извод од матичната книга на венчани,
- судски документи,
- документи за имотот,

- возачка дозвола...
- мобилен телефон, картички, телефонски именик...
- пари, штедни книшки, чековни картички...
- клучеви
- неопходни лекарства
- најосновен училишен прибор
- најосновен хигиенски прибор
- облека за неколку дена
- омилените играчки на Вашите деца

Мислете и на малите, вредни предмети кои Ви припаѓаат, на Вашите драги спомени, на пр. фотографии, кои Вашиот партнер би можел да ги уништи!

АКО МОРАТЕ ВЕДНАШ ДА ПОБЕГНЕТЕ ПОРАДИ МОМЕНТАЛНАТА ОПАСНОСТ, НЕ ГУБЕТЕ ВРЕМЕ НА ПОДГОТВУВАЊЕ НА РАБОТИТЕ! ТИЕ СЕ ЗАМЕНЛИВИ, А ВАШИОТ ЖИВОТ И ЖИВОТОТ НА ВАШИТЕ ДЕЦА НЕ СЕ!

ПОИМ И ФОРМИ НА СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО

Насилството е појава која се сретнува во сите општества, во сите општествени слоеви, независно од образованието, од финансиската состојба или од социјалниот статус, вработувањето. Тоа се дефинира како употреба на сила, закани или злоупотреба на моќта кон друго лице. Закон за семејство чл.197, Кривичен закон чл.194.

Насилството над жените е дополнително чест елемент на семејните односи во традиционалните општества, какво што е делумно и нашето – произлегува од и се оправдува со родните улоги. За традиционалните општества карактеристично е дека за излез од семејното насилство потребна се поголема упорност и поддршка, отколку во нетрадиционалните, но семејното насилство е подеднакво застапено.

Во брачните и семејните односи застапени се бројни форми и видови на семејно и партнерско насилство.

Семејно насилство – насилство кое еден член на семејството му го прави на друг член - има свои карактеристики во однос на насилство извршено надвор од семејството. Тоа секогаш претставува злоупотреба на моќта и вршење на контрола над членовите на семејството кои имаат помала моќ, не само физичка, туку и економска, и социјална. Поради тоа жртви на насилство најчесто се жени, деца, стари и изнемоштени лица, болни членови на семејството – токму оние кои се зависни членови на семејството.

Насилство во бракот (анг. marriage violence, spouse abuse) е нарушување на физичкото, психичкото или емоционалното здравје на едниот брачен другар или партнер во врската. Подразбира секако физичко, сексуално, психичко или економско малтретирање на жената од страна на мажот или вонбрачниот партнер, значи,

насилство кое се јавува во законски и неозаконети врски - вонбрачни заедници, како и меѓу бившите брачни другари.

Физичко насилство е насилство со кое, со нанесување на телесни повреди, се загрозува физичкиот интегритет и самиот живот. Тежината на повредите варира од минимални, лесни телесни повреди, (скршени заби, подливи, и слично) до тешки повреди, траен инвалидитет и смрт. Физичкото насилство опфаќа: туркање, шлаканици, удирање, претепување, палење, давење, убоди, осакатување, мачење и убиство. Физичкото насилство во семејните односи по правило подрзбира и психичко – емоционално насилство.

Психичко насилство се состои од разни видови на вербална агресија со кои се остварува контрола, принуда, заплашување, уценување, понижување, навредување, исмејување, манипулација, со закани за нанесување на физички повреди, закани за убиство, изолација, презирање, јавни напади... Тоа е моќен стресен фактор, а последиците неретко се гледаат во разните психосоматски болести и промени во психичката состојба.

Сексуално насилство претставува секаква сексуална активност без согласност, вклучувајќи и сексуално исмевање, непожелни коментари, непожелни сексуални предлози, присилување на учество или гледање на порнографија, несакано допирање, присилен сексуален однос, силување, инцест, болен и понижувачки сексуален однос. Како и физичкото, и сексуалното насилство подрзбира и емоционално насилство!

Економско насилство се однесува на нееднаквата достапност на заедничките средства, ускратување, односно, контролирање на пристапот до парите, спречување и отежнување на вработувањето и образованието, стручното напредување, ускратување на правото на сопственост, присилување на одрекување на правото на сопственост и барање за пренос на правото на сопственост, продажба на предметите без согласност на сопственикот/чката, присилна продажба.

Не постои поединечна причина со која може да се објасни зошто мажите (во помал број на случаи и жените) ги малтретираат своите партнери.

ЦИКЛУС НА МАЛТРЕТИРАЊЕ ВО СЕМЕЈСТВОТО

Покрај општите форми, насилството со текот на времето се менува и секој инцидент мора да се согледа во контекст на претходното насилство. Појавата на нова форма на насилство само го продолжува претходното, го зајакнува и го зацврстува. Развојот (динамиката) на насилниот однос може да се претстави преку циклус на насилства одн. преку фази. Со фазите прикажан е најчестиот развој, а траењето и самото изразување на одредени однесувања и на насилникот и на жртвата зависат од поединците.

1. фаза. Растечка тензија

Во првата фаза се појавуваат помали инциденти, поради кои доаѓа до пораст на тензиите, а жената е свесна дека нападот, односно, насилството е неизбежно. Таа настојува да ја смири ситуацијата и да го избегне насилството, но без успех, со оглед на тоа што однесувањето на насилникот е сè поагресивно.

2. фаза. Насилен настан

Во текот на втората фаза – фаза на насилен настан, доаѓа до неконтролирано ослободување на агресивноста и напнатоста и манифестирање преку различни форми на насилство. Во оваа фаза жената доживува и шок, неверување и негирање, не бара помош. Ако е и телесно повредена, по давањето на лекарска помош му се враќа на партнерот, евентуално привремено заминува од дома.

3. фаза. Жалење и извинување - повторно воспоставување на врската

Насилникот покажува жалење и каење, срам порати тоа што го направил. Ветува дека тоа повеќе нема да се случи, а насилниот инцидент го оправдува со нервоза поради притисок на работата, конзумирање на алкохолни пијалаци, однесувањето на децата, итн. Честопати го намалува па дури и го порекнува стореното насилство. Се случува, одговорноста да ја префрлува на жртвата (самата го предизвикала, го испровоцирала, само да не го направела тоа и тоа, тоа не е ништо страшно,...). Ако си заминала жената од дома, во оваа фаза ќе настојува да ја врати со подароци, ветувања, изјави на љубов и сл. Со воспоставувањето на врска со жртвата, било да е искрено или манипулативно, насилникот всушност ја враќа изгубената моќ и контрола над жртвата. Кај жртвата ваквото однесување ја враќа (лажна) надежта дека се ќе “биде во ред”, “како порано”.

Кога насилникот ќе воспостави контрола, се појавуваат нови проблеми. Напнатоста повторно расте и циклусот се повторува. Со текот на времето, растојанието помеѓу одделните фази е сè покусо, инцидентите се почести и поагресивни, порастот на напнатоста е побрз, а жалењето и каењето е се пократки или целосно исчезнуваат. За време на повторувањето на циклусите жената користи се повеќе стратегии за да го избегне насилството, но тоа не и успева.

ПОСЛЕДИЦИ ОД СЕМЕЈНОТО НАСИЛСТВО

Промени во однесувањето кон децата - неспособност на децата да им се покаже доволно внимание, љубов и топлина, чувство на неподобност за мајчинство и родителство, неуспех во воспитните активности, губење на авторитетот и почитувањето на деца кон мајката, емотивно одалечување, примена на насилни форми во обидите за воспитување, чувство на вина,...

Ова се само некои од многубројните последици. Тие зависат од поединецот и од специфичностите на насилните однесувања и не мора да се јават секогаш и кај сите. Доколку имате потреба да ги преиспитате последиците од трпењето на насилство кои сте ги приметиле кај себе или кај другите, контактирајте ги соодветните служби.

„СТОКХОЛМСКИ СИНДРОМ“

Кога жената се соочува со насилство, таа развива психолошки одбрамбени механизми настојувајќи да пронајде начин за преживување во таквите услови. На повеќето луѓе кои не живееле по вакви услови тешко им е да разберат зошто жените се однесуваат така како што се однесуваат. Именуван е психолошки синдром кој означува однесување на луѓе кои биле повредени или на кои им се заканувало со насилство од кое не можат да избегаат.

Синдромот прв пат е воочен 1973. година кога четири банкарски службеници/чки биле заложници за време на грабеж на банка во Стокхолм. Од тогаш луѓето што работат со жените жртви на насилство сфатиле дека жените развиваат ист синдром со цел да преживеат.

Стокхолмскиот синдром се одредува како реакција на заробеникот на насилството кое не може да го избегне. Воочено е дека киднапираните заложници полесно преживуваат кога ќе воспостават врска со оние што ги држат во заробеништво. Сето ова важи и за жената и семејството во кое е мажот насилен. Постојат четири неопходни услови за развивање на овој синдром и тоа се:

- Насилникот се заканува дека ќе ја убие или дека ќе и нанесе тешки повреди, со што го доведува во прашање нејзиниот опстанок.
- Таа не може да избега или мисли дека не може да избега,
- Таа е изолирана од другите,
- Насилникот покажува извесна нежност.

Ако не воспостави врска со насилникот или ако се обиде да избега, насилството над жената станува уште полошо. Ако насилникот покаже и најмала нежност (тоа го прави во фазата за повторно воспоставување на врска), таа ќе го негира теророт и ќе воспостави врска со позитивната страна на насилникот. Малтретираната жена почнува да посветува се поголемо внимание на потребите на насилникот, целосно негирајќи ги сопствените, перципирајќи се себеси и светот околу себе преку неговите очи. Тоа е знак дека жената развила Стокхолмски синдром, го брани насилникот и покажува благодарност за неговите мали љубезности.

ДЕЦА - САМО СВЕДОЦИ ИЛИ И ПОСРЕДНИ ЖРТВИ!?!

Децата кои живеат во средина со насилство не се само посредни туку и негови директни жртви, дури и ако никогаш никој не вршел насилство над нив, и ако никогаш никој не им се заканувал, и ако никогаш никој не приметил дека се тука додека било присутно насилството.

Доволно е само растењето во таквиот дом: гледањето, слушањето, животот во страв од тоа што ќе се случи, дали и самото тоа ќе стане жртва на насилство.

Децата кои живеат во ваквите семејства имаат проблеми со учењето, тешко наоѓаат пријатели, повлечени се и затворени, исплашени или склони кон ризично однесување, неверливи.

Често се случува мајките кои трпат насилство да не успеат да им се посветат на децата, да им дадат доволно љубов и внимание, поддршка која им е потребна, со што не ги задоволуваат нивните основни развојни потреби. Некогаш и самиот насилник, таткото, тоа го забранува.

Децата по правило се наоѓаат "негде во средина", понекогаш имаат потреба да ја заштитат мајката, а честопати насилниот родител манипулира со децата како би одржал контрола над својата жртва.

Ве молиме запомнете:

- дека имате исти родителски права се додека судот не одреди поинаку,
- дека заканите како: "Никогаш повеќе нема да ги видиш!" се неосновани колку и да Ве плашат,
- дека информациите за штетното влијание од Вашето заминување на децата (болни се поради Вас, попуштија во училиштето поради Вас, и сл), имаат за цел да Ве вратат или задржат, и не се израз на искрена грижа за децата.

Доколку насилството меѓу родителите (партнерите) не престане навремено, возможно е децата да развијат насилни форми на однесување кои се искажуваат веќе во тинејџерскиот период и подоцна на позрела возраст: кај момчињата – насилство кон партнерките, а кај девојките – прифаќање на насилниот однос пласиран од страна на партнерот. Исто така, може да бидат насилни и кон другите деца со кои се во контакт и на тој начин може да ја доведат во опасност својата безбедност.

Заштитата на детето кое е жртва на насилство не е возможна без заштита на ненасилниот родител!

СТРУЧНИОТ ТИМ НА СИГУРНАТА КУЌА ПАНЧЕВО СОСТАВЕН Е ОД:

- социјална работничка,
- психолог
- специјален педагог

Стручниот тим на Сигурната куќа Панчево обучен е за работа со жртви на семејно насилство и има искуство во давањето на поддршка на жртвите на семејно насилство.

ОРГАНИЗАЦИЈА НА РАБОТАТА ВО СИГУРНАТА КУЌА ПАНЧЕВО:

За време на сместувањето во Сигурната куќа покрај редовните секојдневни активности, стручните работници на Сигурната куќа организираат активности со цел: совладување на стресот кој е предизвикан од насилството, намалување и отстранување на психо-социјалните последици од насилството, зголемување на психолошка сигурност и самодоверба, промени во самовреднувањето.

КАДЕ МОЖЕТЕ ДА СЕ ОБРАТИТЕ?

ПОЛИЦИЈА - 192

(секој ден од 0-24 часот)

ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНА РАБОТА

Панчево, ул. Филипа Вишњиќа бр.16

(работен ден од 7.30 до 15 часот)

Советувалиште за жени и деца жртви на семејно насилство во просториите на Центарот за социјална работа (понеделник и четврток од 10 до 12 часот)

СОС телефон за жртви на семејно насилство (работен ден од 09-19 часот)

0 800-100-113

(повикот е бесплатен)